

במדינה

(המשך מעמוד 21)

ראשי, אם עבר את גיל ה-75. אך הרב אונטרמן סירב בכל תוקף לצאת לגימלאות. רק בשנת 1966 החל מדבר על פרישה. הוא ביקש מן המדינה פיצוי בסך 100 אלף לירות על כך שעזב את משרתו כרבה הראשי של תל-אביב. כאשר עוררה דרישת הפיצויים שלו סערה, השי-מיעו תומכיו זעקות בעיתונות.

למרות שהתקרב כבר לגיל 90, החליט אונטרמן להגיש שוב את מועמדותו לבחירת לראש המשרת רב ראשי לישראל. אך הפעם, בשנת 1972, נבחר במקומו כרב הראשי האשכנזי הרב שלמה גורן. גם הרב הראשי הספרדי, הרב יצחק ניסים, הובס בבחירות אלה, בקבוצת מופלגות, ותחתיו נבחר הרב עובדיה יוסף.

הרב יצחק ניסים, שישב על כס הרב הראשי הספרדי משנת 1955 עד 1972, נולד בבגדאד בשנת 1896. ועלה לארץ ב-1926. בתקופת כהונתו כרב הראשי הספרדי, שוכן על-ידי המדינה בבית נאה בן שלוש קומות בשכונת יוקרה בירושלים. מאוחר יותר קנה הרב מן המדינה את אחת הקומות בבית, בתנאים בלתי-ברורים, אך בעצם נשאר כל הבית על שלוש קומותו בידי ובידי משפחתו עד היום.

כיצד הצליחו שני הרבנים הראשיים לשעבר להחזיק במשך שלוש שנים, לאחר פרישתם לגימלאות, במכונות-שרד צמודות, דבר שעלה למדינה כבר למעלה מחצי-מיליון לירות?

לחץ לקבלת

ההחלטה

השוב על כך ח"כ ישראל קרגמן, יושב-ראש ועדת-הכספים של הכנסת: "לשישה אנשים בלבד יש זכות להחזיק ברכב צמוד אחרי פרישה. אלה הם נשיא המדינה, ראש-המשלה, יושב-ראש הכנסת, נשיא בית-הדין העליון והרבנים הראשיים.

לפני כשנתיים ביטלנו את התקנות האלה, כך שהזכות למכונת צמודה נשארה רק לנשיא-המדינה ולראש-המשלה (הכוונה גם לאלמנתו של ראש-המשלה לשעבר, לוי אשכול). מי שהיה או יושב-ראש הכנסת, קדיש לוז וז"ל, ונשיא בית-הדין העליון השופט יצחק אלשיך, הודיעו — לאחר צאתם לגימלאות — שהם מוותרים על זכותם זו.

אבל הרבנים הראשיים לשעבר, ניסים

דיברנו בעניין הזה. אישים המקורבים לוועדת-הכספים של הכנסת טוענים, כי על ח"כ קרגמן הופעלו לחצים במחוקר לחידוש המתנה מכספי המדינה לשני הרבנים הישישים. לצורך אחזקת המכונות הועבר למישרדו של שר-הדתות, יצחק רמאל, תקציב מיוחד על-ידי האוצר. מאחר שעל מישרד זה הוטל לממש את ההחלטה, יש להניח ששר-הדתות אינו מתלהב מכך ביותר.

בתגובה לשאלה בעניין, הסביר זאב רוזנברג, דובר מישרד-הדתות: "ביקשנו ממנהל-הרכב הממשלתי להחליף את שתי מכונות הפלטרות במכונות פיאט קטנות יותר, אך לא קיבלנו אישור מתאים." בינתיים מוסיפים הרבנים להשתמש במכונותיהם המפוארות והצמודות, למקדם. איש אינו מוכן להתערב בעניין, ולבדוק מי בעצם משתמש וגומא קילומטרים במכוניות הללו. ח"כ קרגמן להעולם הזה: "אני לא בלש. אני לא יכול לעקוב אחרי המכוניות של שני הרבנים. כשאישרנו להם מכונות, הכוונה הייתה שרק הם צריכים לנסוע ברכב הזה."

"זוהי הפעם

האחרונה!"

לשרי-מבזשקה שיצאו לגימלאות מותר להגיש קבלות על הוצאות-ניסיעה, בי גובה של 360 לירות לחודש. מותר להם לנסוע במכונית. לשני הרבנים הראשיים לשעבר מותר לקבל מתנה שנתית בגובה של 200 אלף לירות מכיסו של האוצר. להם אסור לנסוע אפילו במכונית. לשם כך יש להם מכונות צמודות.

כאשר נתברר לקרגמן שהעולם הזה מתעניין בפרשה זו, ביקש לדחות את מתן תשובתו עד למחרת היום. או הודיע כי השנה שוב ניתן האישור למכונות הרבנים לשעבר, עד מאי 1976. אך קרגמן מיהר להוסיף: "זוהי הפעם האחרונה!"

אולם פרשת המכונות אינה מהווה אלא סעיף אחד מרשימת ההוצאות המרקיבה את הסכום העצום שמוציאה המדינה מדי שנה על שני הרבנים-לשעבר. על הבית בן שלוש הקומות שבו מתגורר הרב ניסים משולם שכר-דירה משוער של 36 אלף לירות לשנה. דירתו של הרב אונטרמן עולה למדינה, לפי הערכה, 18 אלף לירות לשנה.

כל אחד משני הרבנים-בדימוס מחזיק בשמש אחד ובמזכיר אחד לפחות — שמש-

(המשך מעמוד 20) פסור ישיעיהו ליבוביץ, גם דברים פוליטיים רגיילים עולים למישור אינטלקטואלי. **הסינים יכבשו.** גם הפעם לא איכזב הפרופסור את המאות, שמילאו את האולם עד אפס מקום. דבריו היממו רבים: ● אין טעם לחשוב על העתיד מעבר לעשר שנים, כי איש אינו יכול לדעת כיום מה יהיה או המצב בעולם. יתכן מאד שבעוד עשר שנים לא תהיה ברית-המועצות צות עוד קיימת, וכי, יורשיו של מאו, שישלטו על מיליארד ורבע בני-אדם, יכבשו את העולם. ● אין שחר לדבריו של שימעון פרס,

של ישראל, "בלב שלם" — אך הוא ייצור את המצב שבו תוכל ישראל ליצור ריק-מתיחסים שבה יצמח בהדרגה השלום המלא, בנוסח הולנדי-בלגיה. **יורה במקום נין.** האפתעה הגדולה של הערב סופקה על-ידי הנואם השלישי, האלוף (מיל.) יוסף גבע. תחילה היה צריך להופיע האלוף (מיל.) אברהם יפה, מראשי מחנה ארץ-ישראל השלמה, אולם ביגלל מות אמו נאלץ יפה לוותר על השתתפותו. במקומו התנדב למשימה יוסף גבע. אולם גבע נתגלה דווקא כיונה. כמו שני הנואמים האחרים, היה מוכן להחזיר

נואמים ליבוביץ וגבע

הנוכלים בוויינגטון והבנדיטים בקרמלין..."

את כל השטחים ("יש לי בעייה רק עם ירושלים") תמורת שלום. אך הוא ביטא את דעתו של רבים במדינה, שאינם מאמינים באפשרות של שלום. מפני שהערבים אינם מוכנים, לדעתו, להשלים עם קיום ישראל. על רקע זה התוכח גבע בחרי-פות עם יוזם ומנהג הערב, המשורר יב. **"מאסנו בשילטון הגויים!"** בני-קודה אחת הסכימו כל שלושת הנואמים איש עם רעהו בפירוש: שישראל היא המקום היחיד בעולם שבו אין הקיום הפיסי של היהודים בטוח.

● ליבוביץ: "אם מישוהו ישאל אותי איך להבטיח את הקיום הפיסי שלו ושל משפחתו, אייעץ לו להגר לקנדה או לאוסטרליה. אבל אני אשאר פה."

● אבנרי: "כאשר החלטנו לנטוש קיום של עם בפזורה ולשאת שוב בעול של חרות מדינית, קיבלנו על עצמנו גם את כל הסיכונים הכרוכים בכך, וביכולתם סכנה לקיומנו הפיסי."

● גבע: "הסכנה קיימת, ואנחנו נעמוד בה."

סיכס ליבוביץ: "שאל אותי עיתונאי בריטי: מהו תוכן הציונות? ענית לו: תוכן הציונות הוא שמאסנו בשילטונם של גויים."

שטיפת-מוח

זראי זרע זרעים

איך גינה כתב

"הארץ" לעניינים ערביים

את "פלסטין חכבושה"

הידיעה היתה סנסציונית, ובעלת משמעות עמוקה לגבי המתרחש במרחב. בי צדק הבליט אותה הארץ במיסגרת מיזרי חדת, כדי למשוך אליה תשומת-לב. תחת הכותרת "פלסטין חכבושה" נאמר בידיעה, ביום הראשון שעבר: "אמצעי התיקשורת המצריים חזרו את מולד להתייחס לישראל כאל פלסטין הנכבשוה, לאחר תקופה ממושכת שבה נמנעו מלכנות את ישראל בכינויים המקורבים עד היום באמצעי-התיקשורת הסוריים ואלה של המחבלים.

רדיו אהרן שירד אתמול ידיעה על 100 מישפחות יהודיות שעלו אל פלסטין חכבושה וירדו ממנה לאחר שנוכחו בי-כוביה של התעמולה הציונית. "תחנות-הטיסור המצריות מרבות בי-ימים האחרונים בשידור ידיעות על, המ-צוקה הכלכלית, השביתות והתערערות המשק והחברה בישראל". המסקנה הנובעת מן הידיעה: מול ה-

שנאמרו באותו יום, כי ישראל כבשה שלוש פעמים את סיני, ונטשה אותה פעמיים ללא תמורה. "תמורת הנסיגה מסיני בשנת 1956 זכינו ב-11 שנים של שלום — 11 שנים של שיגשוג והתעצמות כל-כלית וחברתית שלא היו לדוגמתן בתולדות המדינה."

● "הזמן פועל לרעתנו. למרות זאת פיטמו ראשי-המדינה את העדר בדיבורים על כך שכדאי לישראל מצב של לא-שלום."

● "ארץ-ישראל השלמה תהיה מדינה של יהודים וערבים, ולא מדינה יהודית. היא תהיה רודויה שנית."

● "איננו יודעים מה מתרחש בלב הנוכלים בוויינגטון והבנדיטים בקרמלין, אך סביר להניח כי הם מעוניינים לכפות שלום במרחב, כדי למנוע סכנה של עימות ביניהם."

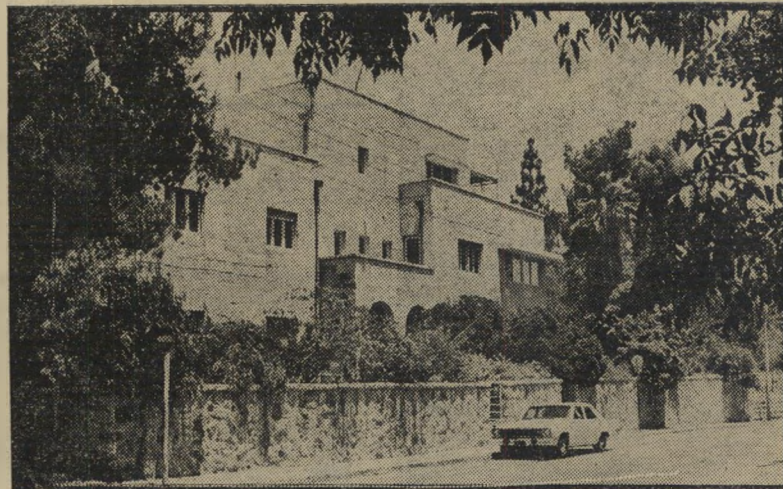
● ממשלת ישראל, המייצגת את הרוב הגדול במדינה, אינה מסוגלת לעשות שלום — ויתכן כי אותו הדבר נכון גם לגבי מנהיגי-ערב."

● משום כך, התיקוה היחידה למניעת אסון היא בכפיית שלום על הצדדים מטעם שתי מעצמות-העל, ועל ישראל לתבוע בפס מלא שלום כפוי כזה.

● מוקשים מתחת לרגליים. טענתו המרכזית של ליבוביץ: לא יתכן בעתיד הנראה לעין שלום אמיתי, כמו השלום השרר בין הולנד ובלגיה, או בין קנדה וארצות-הברית. "שלום כזה זהה עם ביטחון". לכן יש לשאוף לשלום בין הסוג ששרר במרחב אחרי מיבצע-סיני, עד מיל-תמת ששתי-הימים. "שלום שלא היה בו ביטחון."

על תיוה זו חלק המשתתף השני ברב-שיח, אורי אבנרי. טען הוא: בין שני הקצוות האלה, יש סוג שלישי של שלום. אחרי הנסיגה מסיני, בראשית 1957, נשתררה אמנם רגיעה ל-11 שנים, אולם ממשלת ישראל לא ידעה לנצלה כדי לקדם את השלום. מתחת לריצפה נשארו אז מוגנים המוקשים של הסיכסוך: הבעייה הפלסטינית הבלתי-פתורה, בעיית-הפלתי-טים ובעיית היחסים בין ישראל ושכנותיה. עתה, לדעת אבנרי, אפשר להשיג שלום ממשי יותר, שבו יפורקו המוקשים האלה ויחוסלו הבעיות העיקריות שבין ישראל ושכנותיה. אם ישראל תהיה מוכנה להציג היר על נכונותה להחזיר את השטחים המוחזקים ולהכיר בזכות הפלסטינים להיקים מדינה שלהם לצד ישראל, תיתכן עתה הידברות ישירה והסדר כולל, גם כלי כפיית המעצמות.

הסדר כזה לא יהיה עדיין שלום מושלם, שבו יקבלו הערבים את קיומה הלגיטימי

אחוזת ניסים

מכונת השרד והבית המפואר בו ממשיך להתגורר הרב לשעבר עם משפחתו, נמצא בשכונה יקרה בירושלים. הרב הצליח לקנות מן הממשלה קומה בבנין, אך נהנה גם מהקומות שהן רכוש המדינה.

ואונטרמן, סירבו לוותר על הזכות. הוועדה, מצידה, לא הסכימה לאשר להם מכונת צמודה באופן קבוע. לכן הוחלט לאשר את הדבר מדי-שנה מחדש. כאשר נשאל ח"כ קרגמן מדוע הסכים לחתום על תקנה כזו לטובת שני הרבנים, והוא הופעל עליו לחץ כלשהו לשם כך, השיב: "שר-הדתות לשעבר, זרח ורהפטיע, ביקש את המכונות הצמודות עבור הרבנים אונטרמן וניסים. הם היו חכרי לטובת לבטל את התקנות לגביהם, אם היו כבר בגיל הפרי-שה. אבל הענינה הם יצטרכו לשלם מס על הוצאות הרכב הצמוד שלהם." כאשר נשאל ח"כ קרגמן האם ביקש ממנו ח"כ משה ניסים, בנו של הרב יצחק ניסים, להאריך את תוקף ההחלטה של ועדת הכספים של הכנסת, בעניין מכונותו הצמודה של הרב אביו, אמר: "באופן רישמי הוא לא פנה אלי. דיברנו, אך אינני זוכר אם